

Schoolprogramma Vituscollege Bussum

Brin
02UB00

Inhoud

1	Inleiding	2
2	Conclusies schoolscan	3
2.1	Resultaten	3
2.2	Risicoleerlingen	3
2.3	Praktijkvorming	3
2.4	Sociaal-emotioneel welbevinden	4
2.5	Vervolg in schoolprogramma	4
3	Doelstellingen	5
4	Interventies	6
4.1	Cognitieve ontwikkeling	6
4.2	Praktijkvorming	7
4.3	Sociaal-emotionele ontwikkeling	7
4.4	Korte, middellange en lange termijn	8
5	Monitoring en verantwoording van de interventies	9
5.1	Monitoring	9
5.2	Algemene verantwoording	9
5.3	Verantwoording per interventie	9
Bijlage I	Voorbeeld monitoring interventies	11

1 Inleiding

In maart 2020 gingen de middelbare scholen voor het eerst in lockdown, vanwege het coronavirus. Zowel de leerlingen als de docenten stonden voor een grote uitdaging. Anderhalf jaar lang werd het onderwijs steeds weer aangepast aan de voortdurend veranderende omstandigheden. Onlineonderwijs, hybride onderwijs, online toetsing, het vervallen van excursies en practica, etc.

De visie op leren op het Vituscollege is gebaseerd op het CAR-model van Luc Stevens, waarin de drie psychologische basisbehoeften competentie, autonomie en relatie centraal staan. Deze basisbehoeften zijn in de coronatijd onder druk komen te staan. Leerlingen hadden minder contact met hun klasgenoten en docenten. Het sociale aspect en de dagelijkse structuur van school vielen weg.

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap stelt de komende twee jaar extra gelden beschikbaar, waarmee scholen de opgelopen achterstanden aan kunnen pakken en het onderwijs duurzaam kunnen veranderen. Om voor deze financiële ondersteuning in aanmerking te komen, hebben we een schoolscan uitgevoerd die ingaat op drie domeinen:

- Cognitieve ontwikkeling: in beginsel alle vakken en leergebieden;
- Praktijkvorming: hierbij gaat het om de kennis en vaardigheden die leerlingen in de praktijklessen en stages verwerven;
- Sociaal-emotionele ontwikkeling en mentaal welbevinden: hierbij gaat het bijvoorbeeld om impulsbeheersing, omgaan met ruzies, samenwerken, concentratie, motivatie, werkhouding, plannen, sociale veiligheid en welbevinden.

Bij de uitvoering van deze schoolscan hebben we gebruik gemaakt van kwantitatieve en kwalitatieve data. We hebben gegevens uit Magister en de bijbehorende analysetool MMP gecombineerd met informatie uit gesprekken met leerlingen, ouders en collega's en de uitkomsten van de thuisonderwijsenquête. De uitkomsten van de schoolscan zijn gedeeld met ouders, collega's en het CMT.

Op basis van de schoolscan zijn met diverse geledingen binnen de schoolorganisatie gesprekken gevoerd over mogelijke interventies. Hierbij is gekeken naar de interventies die op de menukaart van het NPO staan, maar ook naar interventies die we als school op kleine schaal al toepassen.

De uitkomsten van de schoolscan vormen in combinatie met de gekozen interventies het schoolprogramma voor de komende twee schooljaren (2021-2022 en 2022-2023). Op basis van dit schoolprogramma zal de uitvoering gemonitord worden en zal over de uitvoering verantwoording afgelegd worden.

2 Conclusies schoolscaan

2.1 Resultaten

In de schoolscaan hebben we de resultaten van voor de eerste lockdown vergeleken met de resultaten in coronatijd. Deze analyse hebben we van groot naar klein uitgevoerd, waarbij we begonnen zijn met de kwaliteitskaart van de school en een vergelijking van de schoolresultaten met de landelijke benchmark. Op een aantal punten voldoet het Vituscollege nog aan de landelijk vastgestelde norm en zijn de resultaten op het Vituscollege beter dan de landelijke benchmark. Op andere punten zijn de resultaten op het Vituscollege juist lager dan de landelijke benchmark of is er sprake van een duidelijke daling. Uit de kwaliteitskaart komt naar voren dat leerjaar 2 extra aandacht behoeft. De analyse van de afdelingen laat zien dat de resultaten in leerjaar 3 en 4 en in 5 vwo duidelijk negatieve afwijken ten opzichte van het langdurig gemiddelde. De interventies vanaf schooljaar 2021-2022 zullen dus met name gericht moeten zijn op klas 3 en hoger.

Uit de analyse op vakniveau blijkt dat een aantal vakken in coronatijd zowel in de onderbouw als in de bovenbouw lagere resultaten boeken dan voor coronatijd. Voor andere vakken geldt dit uitsluitend in de onder- óf bovenbouw en voor weer andere vakken is er geen verschil of juist een positief verschil ten opzichte van voor corona. Voor interventies in het schooljaar 2021-2022 zal aan secties gevraagd worden een nadere analyse uit te voeren van de resultaten. Een deel van het herstel zal vervolgens binnen de vaklessen moeten plaatsvinden, maar er is ook ruimte voor en behoefte aan extra ondersteuning buiten de reguliere lessen om.

2.2 Risicoleerlingen

Uit de analyse van de risicoleerlingen blijkt dat op dit moment in klas 3 en hoger zo'n 30% tot zelfs bijna 50% van de leerlingen in de categorie 'risicoleerling' valt. Een aanzienlijk deel van deze leerlingen behoorde een schooljaar eerder ook al tot de risicogroep, maar er zijn ook risicoleerlingen die een jaar eerder juist uitstekend presteerden met een gemiddelde van een 7,0 of hoger.

De verwachting is dat het percentage risicoleerlingen richting het einde van het schooljaar zal dalen als gevolg van de eindsprint die leerlingen vaak inzetten in de laatste weken. Het is van belang dat leerlingen die als risicoleerling doubleren of net overgaan volgend jaar extra gemonitord en begeleid worden, met name omdat de verwachting is dat in de overgangvergadering een aantal leerlingen buiten de reguliere overgangsnorm om bevorderd zullen worden naar het volgende leerjaar.

2.3 Praktijkvorming

Uit de analyse van de enquête onder de secties blijkt dat door het niet doorgaan van excursies vooral de beleving door de leerlingen van de verschillende vakken is komen te vervallen. Bij de moderne vreemde talen is de spreekvaardigheid tijdens een bezoek aan een locatie met native speakers niet doorgegaan. Voor de zaakvakken zit het gemis in het ervaringsonderwijs. De klassieke talen en de kunstvakken geven aan dat door het wegvallen van excursies een stuk cultuurbeleving niet meegegeven is aan de leerlingen. De bètavakken hebben dit jaar verschillende practica gemist. Dit geeft vooral een gemis in praktisch inzicht bij leerlingen bij bepaalde onderwerpen. Deze practica zullen in sommige gevallen ook nog ingehaald moeten worden. De sectie LO geeft aan dat door langere tijd geen doorgang vinden van de LO lessen er essentiële vaardigheden rondom samenwerken, omgaan met anderen en elkaar motiveren geen aandacht is besteed.

2.4 Sociaal-emotioneel welbevinden

Uit de thuisonderwijsenquête en de gesprekken met leerlingen, ouders en mentoren blijkt dat veel leerlingen het in de (gedeeltelijke) lockdown niet makkelijk hebben gehad, alhoewel er ook een groep is die juist baat had bij het onlineonderwijs.

Een groot deel van de leerlingen geeft aan zich eenzaam gevoeld te hebben en moeite gehad te hebben met 'starten aan schoolwerk', huiswerk, concentratie en motivatie.

Leerlingen die begeleid zijn door de motivatiecoaches geven aan daar veel profijt van gehad te hebben.

De verwachting is dat een deel van de problematiek vanzelf afneemt doordat er alle leerlingen weer fysiek naar school mogen. Bij een deel van de leerlingen zullen de effecten van de lockdown echter langduriger zijn. Uit de gesprekken blijkt duidelijk dat dit aandacht behoeft. Motivatiecoaches kunnen daar een rol in spelen, evenals mentoren en vakdocenten. Het is van belang deze leerlingen bij de start van het schooljaar 2021-2022 snel in beeld te brengen, zodat interventies gericht ingezet kunnen worden.

2.5 Vervolg in schoolprogramma

Op basis van de schoolscan en aanvullende analyses is gekozen welke concrete interventies ingezet zullen gaan worden vanaf schooljaar 2021-2022. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen interventies op korte, middellange en lange termijn. De interventies zijn opgenomen in het schoolprogramma.

De uitvoering van het schoolprogramma zal zorgvuldig uitgevoerd, gemonitord en geëvalueerd worden, zodat waar nodig tussentijdse aanpassingen gedaan kunnen worden.

Om ervoor te zorgen dat de analyse van resultaten gecontinueerd wordt en de uitvoering van het schoolprogramma zorgvuldig gemonitord en geëvalueerd kan worden, wordt er met ingang van komend schooljaar een datacoach aangesteld worden op het Vituscollege. De datacoach zal de schoolleiding, leerlingcoördinatoren, secties en dergelijke ondersteunen door het aanleveren van en helpen met analyseren van data.

3 Doelstellingen

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap geeft aan dat leerlingen en studenten volwaardig onderwijs en een goede toekomst verdienen, ondanks corona. Daartoe is het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) in het leven geroepen. De gelden van het NPO zijn bedoeld om leervertragingen in te halen en het onderwijs te verbeteren. Het NPO is gericht op herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona.¹

De doelstellingen van het inzetten van de coronagelden op het Vituscollege zijn:

- Het wegwerken van achterstanden bij leerlingen;
- Het verstevigen van de cognitieve basis van leerlingen;
- Het verbeteren van de executieve vaardigheden van leerlingen;
- Het aanbieden van extra praktijkervaring;
- Het realiseren van een versterkt mentoraat voor begeleiding op sociaal-emotioneel vlak;
- Het terugdringen van het percentage risicoleerlingen;
- Het verbeteren van het onderwijs op middellange en lange termijn.

¹ Bron: Brief aan scholen over Nationaal Programma Onderwijs, <https://www.nponderwijs.nl/po-en-vo/documenten/publicaties/2021/03/23/brief-aan-scholen-over-nationaal-programma-onderwijs>

4 Interventies

Op basis van de schoolscan zijn gesprekken gevoerd met leerlingen, ouders en docenten om te selecteren welke interventies het meest geschikt zijn om de doelstellingen te bereiken. Daarbij is het streven op korte termijn voor leerlingen zoveel mogelijk steun en begeleiding te bieden, maar ook interventies te doen die voor duurzame veranderingen op middellange en lange termijn zorgen.

4.1 Cognitieve ontwikkeling

Zomer-, winter- en lenteschool – menukaart A

De ervaringen met zomer-, winter- en lenteschool op het Vituscollege zijn overwegend positief. Uit de beschrijving van deze interventie in de menukaart van het NPO blijkt dat leerlingen die zomerschool volgen ongeveer twee maanden vooruitgang boeken. Als er een intensief programma is en de lessen gegeven worden door ervaren en gekwalificeerde docenten kan dit zelfs oplopen tot vier maanden vooruitgang.

Voor de zomerschool van augustus 2021 is reeds een subsidie aangevraagd (en toegekend) en is ingezet op een intensief inhoudelijk programma, gecombineerd met sportieve activiteiten en motivatietraining door psychologen om naast de cognitieve ontwikkeling ook aandacht te besteden aan praktijkvorming en sociaal emotionele ontwikkeling. In het schooljaar 2021-2022 zal tijdens de winter- en lenteschool een met name inhoudelijk programma georganiseerd worden.

Vakgerichte begeleiding (instructie in kleine groepen) – menukaart B

Volgens de menukaart is instructie in kleine groepen effectief, waarbij het effect groter is, naarmate de groep kleiner is. Dit wordt verklaard doordat leerlingen in een kleine groep meer betrokken zijn en de docent meer feedback kan geven.

We hebben op het Vituscollege al een systeem van vakgerichte begeleiding in klas 1 en 2. De komende jaren zal dit uitgebreid worden, zodat er gewerkt kan worden aan meer vakken en met kleinere groepen. Daarnaast zullen er ook ondersteuningslessen voor de 3^e klas en hoger georganiseerd worden.

Op basis van de schoolscan wordt bepaald voor welke vakken er extra aanbod komt. Dit aanbod kan vervolgens aangepast worden op basis van de vorderingen en resultaten die leerlingen gedurende het schooljaar behalen.

Leren van en met medeleerlingen – menukaart B

Peer teaching waarbij ouderejaars (bij)les gaan geven aan jongerejaars is volgens de menukaart zeer effectief. Op dit moment vindt dit op kleine schaal al plaats in de huiswerkklas van de eerste en tweede klas. Dit kan uiteraard uitgebreid worden voor leerlingen die niet deelnemen aan deze huiswerkklas. Deze interventie kun je inzetten vlak voor een toetsweek, maar zou ook structureler in de school kunnen worden ingebed.

Extra interne studiebegeleiding (metacognitie en zelfregulerend leren) – menukaart D

Het Vituscollege verzorgt al jaren interne studiebegeleiding (ISB) voor leerlingen die vastlopen in de organisatie van hun studie of bij het 'leren, leren'. In de coronaperiode is het aantal leerlingen dat hier tegenaan liep aanzienlijk toegenomen. Aandacht besteden aan metacognitie en zelfregulerend leren heeft een rendement van gemiddeld zo'n zeven maanden vooruitgang. Om die reden hebben we besloten het aantal uren ISB het komende jaar uit te breiden, zodat meer leerlingen deze begeleiding kunnen krijgen.

Taalbeleid (technieken voor begrijpend lezen) – menukaart B

Uit gesprekken met de secties naar aanleiding van de schoolscan blijkt dat de afnemende taalvaardigheid een probleem vormt. De resultaten van de CITO-volgtoltsen onderschrijven dit probleem. Op het Vituscollege is nog geen taalbeleid, maar alle secties onderschrijven het belang en de noodzaak ervan. Komend jaar zal er een taalcoördinator aangesteld worden, die in samenwerking met de groep onderwijsontwikkelaars taalbeleid zal gaan ontwikkelen. Een belangrijk aspect hierin zal leesvaardigheid zijn. Uit de menukaart blijkt dat interventies voor begrijpend lezen een rendement opleveren van gemiddeld zes maanden extra vooruitgang. Het streven is om tijdens de ontwikkeling van het taalbeleid in het schooljaar 2021-2022 al pilots te draaien en het beleid vervolgens vanaf het schooljaar 2022-2023 verder uit te rollen.

4.2 Praktijkvorming

Extra cultuur- en sporteducatie – menukaart C

Vooraf de cultuur- en sporteducatie heeft tijdens de lockdown last gehad van het feit dat onderwijs in de praktijk niet door kon gaan. Leerlingen zijn daardoor minder op excursie geweest en hebben minder met elkaar gesport. Dit type activiteit is goed voor het welbevinden van de leerlingen. Sportieve activiteiten dragen bij aan de betrokkenheid van leerlingen, waardoor hun prestaties kunnen verbeteren. Ook is er consistent bewijs dat cultuuronderwijs leidt tot een positievere houding ten aanzien van leren en toegenomen welzijn.

De hoop is dat het komend jaar mogelijk is om de reguliere cultuur- en sportactiviteiten weer op te pakken, evenals de practica bij met name de bètavakken. Gezien het belang van deze activiteiten, zowel op cognitief vlak als op sociaal-emotioneel gebied, zal er komend jaar extra ruimte hiervoor gecreëerd worden.

4.3 Sociaal-emotionele ontwikkeling

Motivatietraining (metacognitie en zelfregulerend leren) – menukaart D

Sinds een paar jaar werkt het Vituscollege samen met psychologen die speciaal voor jongeren in de middelbare schoolleeftijd motivatietraining geven. In deze training draait het niet uitsluitend om motivatie, maar ook om inzicht in de processen die bij de leerling spelen op het gebied van zelfregulatie. De ervaringen met deze training zijn positief. Er is ruimte voor een beperkt aantal leerlingen per jaar, terwijl de behoefte aan dit type coaching in coronatijd is toegenomen. Wetende dat aandacht voor metacognitie en zelfregulerend leren een rendement van gemiddeld zo'n zeven maanden vooruitgang kan hebben, willen we de komende jaren deze training voor meer leerlingen beschikbaar maken.

Ontwikkeling versterkt mentoraat (welbevinden van leerlingen) – menukaart C

Welbevinden en leerresultaten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Welbevinden wordt in de menukaart gedefinieerd als: 'met een positief gevoel en positief in het leven (kunnen) staan'. Het gevoel van welbevinden is bij veel jongeren onder druk komen te staan tijdens de coronaperiode.

De leerlingen geven aan dat contact met de mentor heel belangrijk is geweest, maar ook dat deze gesprekken vaak weer uitkomen op cijfers. Komend jaar gaan we inzetten op ontwikkeling van versterkt mentoraat. Twee belangrijke elementen daarbij zijn een training voor mentoren door de motivatiecoaches en een training in (en daarna het gebruik van) het coaching-dashboard. Hiermee krijgen mentoren handvatten om bij hun leerlingen het

welbevinden meer centraal te stellen, in plaats van de gerichtheid op cijfers en overgang die leerlingen nu in veel gevallen ervaren.

Daarnaast zal gekeken worden of er enerzijds behoefte is aan een mentorprogramma per leerjaar per afdeling en anderzijds of bestaande mentorprogramma's een positieve bijdrage kunnen geven aan het versterkte mentoraat.

Aanpassing van de zorgstructuur (welbevinden van leerlingen) – menukaart C

Op Sivog niveau wordt een nieuwe zorgstructuur opgezet. Tot einde schooljaar 2020-2021 had iedere school binnen het Sivog een eigen zorgcoördinator die verantwoordelijk was voor de zorg binnen de school. Vanaf schooljaar 2021-2022 komt er een orthopedagoog die ondersteuning verleent aan de drie scholen van het Sivog en de Rebound-Inn. Er komt tevens een ambulante begeleider voor de drie scholen. Om de ontwikkeling naar integrale leerlingenzorg een goede ondersteuning te kunnen geven wordt het zorgcoördinaat op onze school uitgebreid. We gaan naar een nieuw op te zetten structuur waarbij er een opbouw zit in de betrokkenen en de zorg die wordt verleend.

4.4 Korte, middellange en lange termijn

Korte en middellange termijn

Veel van de bovenstaande interventies hebben op korte termijn direct effect. De motivatietrainingen hebben bij de desbetreffende leerlingen hopelijk blijvende invloed. De ontwikkeling van het taalbeleid en het versterkte mentoraat vragen tijd. De effecten hiervan zullen op de middellange termijn zichtbaar worden en door duurzame veranderingen in de schoolstructuur op lange termijn blijven. Ditzelfde geldt voor de aanpassing van de zorgstructuur.

SIVOG-academie (professionalisering) – menukaart F

Het streven is een SIVOG-academie te ontwikkelen, waarin de scholen van de stichting samenwerken aan hun professionalisering, ter ondersteuning van de interventies. Daarbij wordt gedacht aan training op het gebied van didactisch coachen voor alle docenten, de eerder vermelde training van motivatiecoaches voor mentoren, maar bijvoorbeeld ook training op het gebied van formatief handelen, feedback geven en samenwerkend leren. Daarnaast kan worden gedacht aan trainingen om vanuit leerdoelen les te gaan geven in plaats vanuit lesplanners. Door docenten en mentoren te trainen kunnen duurzame veranderingen teweeggebracht worden, die zorgen voor effecten die ook op lange termijn behouden blijven voor het Vituscollege en de andere scholen binnen de stichting.

5 Monitoring en verantwoording van de interventies

5.1 Monitoring

Monitoring van de resultaten en het welbevinden van de leerlingen zal de komende tweejaar periodiek moeten plaatsvinden. Ons schooljaar is opgedeeld in vier periodes. Aan het einde van iedere periode zullen de gekozen interventies worden gemonitord. Aan het einde van schooljaar 2021-2022 zal er tussentijdse evaluatie plaatsvinden. Uiteraard is het mogelijk gaandeweg tot de conclusie te komen dat gekozen interventies moeten worden bijgesteld omdat zij niet voldoen of niet het gewenste effect hebben. Dit zal altijd in overleg met alle betrokken partijen gebeuren en na instemming van de MR.

In Bijlage I is een voorbeeld opgenomen hoe de individuele interventies gemonitord kunnen gaan worden. Gedurende de eerste periode zal een monitorsysteem van de interventies worden opgezet. Zeker niet alle interventies zullen al aan het einde van die eerste periode op deze manier in kaart worden gebracht omdat meerdere interventies nog moeten worden opgestart.

De monitoring zal worden uitgevoerd door het NPO-projectteam.

5.2 Algemene verantwoording

Verantwoording over de NPO-gelden wordt gedaan door de schoolbesturen.² Het schoolbestuur verantwoordt in het jaarverslag hoe op schoolniveau de middelen zijn besteed. Uit het jaarverslag moet o.a. het volgende blijken:

- of de school een schoolscaan heeft gemaakt;
- welke soorten interventies de school heeft gekozen voor hun schoolprogramma;
- hoe ouders, leraren en de leerlingen betrokken zijn bij de plannen;
- of de school de vereiste instemming van de MR heeft gekregen;
- hoeveel procent van de middelen zijn ingezet voor inhuur van personeel niet in loondienst;
- de eerste resultaten in de uitvoering van de plannen.

Daarnaast beantwoordt het bestuur vragen over het programma in het XBRL-portaal van DUO. In XBRL geeft het bestuur per school aan welke middelen zijn ingezet voor welke categorieën interventies op de menukaart:

- A. Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij te spijkeren
- B. Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren
- C. Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen
- D. Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen
- E. (Extra) inzet van personeel en ondersteuning
- F. Faciliteiten en randvoorwaarden bij interventies A-E

5.3 Verantwoording per interventie

De verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van een interventie zal worden belegd bij een specifiek persoon of een groep van personen (bijvoorbeeld een onderwijs ontwikkelingsgroep (OO-groep)). Zij worden verantwoordelijk voor het opstellen van een plan om de interventie uit te voeren en in te bedden in de organisatie. Zij zullen de maatregelen voor het uitvoeren van de interventie zoveel mogelijk SMART moeten formuleren. Daarnaast nemen zij in het plan op wie er verantwoordelijk is voor de uitvoering

² Bron: <https://www.nponderwijs.nl/po-en-vo/bekostiging/verantwoording>, afgeroepen 11-07-2021

van de gekozen en beschreven maatregelen en hoe zij het effect van de maatregelen gaan monitoren. Zij leggen verantwoording af aan het NPO-projectteam.

Bijlage I Voorbeeld monitoring interventies

Voorbeeld³ van hoe de monitoring van de interventies bijgehouden en inzichtelijke gemaakt kan worden.

Thema: denk aan een leergebied, een bepaalde groep leerlingen, een onderdeel van het welbevinden, de termijn, etc.							
Analyse: welke conclusies hebben we ten aanzien van dit thema?							
Doel: wat willen we in 2 jaar realiseren (gewenste eindresultaat) en wat zijn onze tussendoelen?							
Interventies: welke interventies zetten we daarvoor in en waarom?	Proces: hoe gaan we de interventie uitvoeren bij ons op school? Welke maatregelen zijn daarvoor nodig, wie is de eigenaar, wanneer wordt de maatregel uitgevoerd en wie zijn er nog meer bij betrokken?				Verantwoording: hoeveel NP Onderwijs middelen zetten we in en hoe en wanneer meten we de bereikte resultaten?		Voortgang: wat is de stand van zaken en loopt het volgens planning of niet? *
	Concrete maatregelen	Eigenaar	Planning	Betrokkenen	Financiering	Evaluatie	
Naam + nr. interventie en korte toelichting keuze							
Naam + nr. interventie en korte toelichting keuze							

*Per regel kleur aangeven: groen = conform verwachting; oranje = vraagt aandacht; rood = risico.

³ Bron: [Succesfactoren voor een effectief schoolprogramma \(voortgezetleren.nl\)](#) afgeroepen op 15-07-2021